

КОМУНІКАТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ФУНКЦІЇ РИТОРИЧНИХ ПИТАНЬ В АНГЛОМОВНОМУ ВІРШОВАНОМУ МОВЛЕННІ (ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАГМАТИЧНИЙ ПІДХІД)

У статті розглядаються комунікативно-прагматичні функції риторичних питань, що здійснюють регуляцію на іллокутивно-інтенційному рівні в англomовному віршованому мовленні. Проаналізовано поетичні приклади, у яких риторичні питання виконують апелятивну та фатичну функції. На основі функціонально-прагматичного підходу доведено, що риторичні питання можуть вміщувати підтвердження у формі питання, яке не потребує відповіді.

Ключові слова: комунікативно-прагматичні функції, риторичні питання, апелятивна та фатична функції, функціонально-прагматичний підхід.

Юркова К.О. Коммуникативно-прагматические функции риторических вопросов в англоязычной поэтической речи. В статье рассматриваются коммуникативно-прагматические функции риторических вопросов, которые осуществляют регуляцию на иллокутивно-интенционном уровне в англоязычной поэтической речи. Проанализированы поэтические примеры, в которых риторические вопросы выполняют апеллятивную и фатическую функции. На основе функционально-прагматического подхода доказано, что риторические вопросы могут содержать подтверждение в форме вопроса, который не требует ответа.

Ключевые слова: коммуникативно-прагматические функции, риторические вопросы, апеллятивная и фатическая функции, функционально-прагматический подход.

Yurkova K.O. Communicative and pragmatic functions of the rhetorical questions in English poetic speech. This article focuses on communicative and pragmatic functions of the rhetorical questions, which regulate the illocutive and intentional level of the English poetic speech. Some poetic examples, in which the rhetorical questions perform their appellative and phatic functions, are analyzed. It is proved on the basis of functional and pragmatic approach that the rhetorical questions can include some confirmation in the form of a question that doesn't require an answer.

Key words: Communicative and pragmatic functions, rhetorical questions, appellative and phatic functions, functional and pragmatic approach.

Актуальність роботи зумовлена її відповідністю загальній тенденції гуманітарної парадигми знання до вивчення комунікативно-прагматичних аспектів мовленнєвої діяльності. Незважаючи на те, що комунікативно-прагматичний вимір художніх текстів, сучасної американської поезії зокрема, неодноразово ставав об'єктом дослідницької уваги, комунікативно-прагматичні функції РП ще не набули достатнього висвітлення. З'ясування місця і ролі риторичних питань в поетичному тексті уможливорює його адекватну інтерпретацію, а розкриття їхнього прагматичного потенціалу сприяє виявленню прихованих і нових смислів, яких вони набувають у англomовному віршованому мовленні.

Об'єктом вивчення виступають риторичні питання в англomовному віршованому мовленні.

Предмет – функціонально-прагматичні особливості риторичних питань.

Мета дослідження полягає у встановленні комунікативно-прагматичних функцій риторичних питань.

У контексті нашого дослідження на основі функціонально-прагматичного підходу, який включає функціонально-прагматичний вид аналізу, доведено, що риторичні питання (далі – РП) можуть вміщувати підтвердження у формі питання, яке не потребує відповіді. Риторичне питання – це позитивне чи негативне судження, підґрунтям якого є питальна пропозиція:

If this belief from heaven be sent,

If such be Nature's holy plan,

Have I not reason to lament

What man has made of man? (W. Wordsworth "Lines Written In Early Spring", p. 176).

З позицій **комунікативно-прагматичного підходу** риторичне питання характеризується як ефективна фігура діалогізації монологічного мовлення, що слугує для смислового й емоційного виділення його семантичних центрів, для формування емоційно-оцінного відношення адресата до предмета мовлення, а також для інтенсифікації

перлокутивного ефекту [Палійчук 2011, с. 104]. Перлокутивний ефект, що впливає на успішність спілкування, при якому адресант прагне вирішити поставлені ним комунікативні завдання. Риторичне питання постає як конструкція, що впливає на почуття і думки адресата [там само].

У світлі *комунікативного підходу* при аналізі риторичних питань враховано їхню подвійну спрямованість – на реципієнта і безпосередньо на мовця, тому що поетичний текст ґрунтується водночас на двох системах комунікації: “Я – ВІН” та “Я – Я”. Основні канали комунікації корелюють з двома виділеними Ю. Лотманом типами культур: культури, орієнтовані переважно на одержання інформації та культури, орієнтовані на автокомунікацію [Лотман 2000, с. 164]. Повідомлення „Я – ВІН” за своїм напрямом є зовнішнім, оскільки передбачає наявність адресата й адресанта повідомлення, яке має головною метою передати вербальну інформацію адресатові й спонукати його до певної невербальної реакції (співчуття, моральне піднесення, внутрішня емоційна прихильність тощо).

Для повідомлення типу „Я – Я” характерне ототожнення особи адресата й адресанта: „... відмінність полягає в тому, що в системі „Я – ВІН” інформація переміщується в просторі, а в системі „Я – Я” – в часі” [там само]. Другий тип повідомлення характеризує ситуацію передавання суб’єктом інформації самому собі й має назву автокомунікації.

Важливою ланкою у формуванні комунікативного світу твору є читач, який активно ангажується в цей процес, надає художньому світові неповторних ознак. Читачів у реальності насправді багато, але у просторі художнього твору вони між собою не зустрічаються. Читач (інакше адресат) – учасник акту текстової комунікації, до якого спрямований мовленнєвий продукт – текст.

Під комунікативним статусом тексту ми розуміємо структуру зв’язків іманентних та трансцедентних текстових персонажів. Останні, наприклад, – це реальний автор тексту, реальний (hic et nunc) читач (слухач), різноманітні медіатори – перекладач, дослідник, виконавець твору-актор і т.ін. Іманентні персонажі можуть бути розподілені на експліцитних (наявних у тексті ліричних героїв) та імпліцитних, таких, що мають у увазі: імпліцитний автор (тобто образ автора, що уявляється після прочитання даного тексту) та імпліцитний читач (потенційний, такий, що текстом передбачається).

Ліричний вірш передбачає наявність двох персонажів – імпліцитного автора і персонажа, між якими комунікація обов’язкова. Крім того, вірш майже завжди відзначається автокомунікативністю (суб’єкт і об’єкт такого зв’язку – імпліцитний автор). Експліцитні персонажі не обов’язкові, але в поетичних творах авторів ХХ ст. часто наявне імпліцитне “я”, менш вживаним є “ти”.

*STRANGER! if you, passing, meet me,
and desire to speak to me, why should you
not speak to me?*

And why should I not speak to you? (W. Whitman “To You”, p. 38).

Процес комунікації при читанні літературного твору відбувається за схемою автор-письменник > текст > адресат. Г. В. Колшанський зауважує, “що поетичні форми мовної діяльності приховують у собі початок естетичної насолоди саме з цієї причини, що читач змушений “співпереживати” думки і почуття поета через недомовленість у самому тексті, що у суто лінгвістичній інтерпретації означає: індивідуальність використання багатозначності слів і не повністю розкритого контексту для їх однозначної реалізації” [Колшанський 1980, с. 103]. Читач має право на свою інтерпретацію смислу художнього тексту. Він вибирає чи відхиляє літературний текст залежно від комплексу соціокультурних, естетичних і ситуативно-психологічних чинників, залежно від своєї належності до певної семіотичної групи і психічного типу.

Для реалізації семантико-прагматичного змісту РП в певних випадках потрібен контекст. Риторичність контекстно-залежних РП може розкриватися на фоні контексту різного об’єму. Контекст, який актуалізує значення питання, може бути мінімальним – в

обсязі одного речення та максимальним – декількох висловлювань. Іноді риторичність розкривається на тлі всього тексту [Палійчук 2011, с. 108]. Нерідко контекст, що розкриває прагматичне значення РП, виходить за рамки тексту, в якому воно використовується. Тобто, іншими словами для розуміння того чи іншого висловлювання необхідні фонові знання – історичних ситуацій, історично значущих особистостей, традицій і національних особливостей країни, що є місцем дії твору, моральних ідеалів часу, автора, а то й просто елементів оповіді [Касевич 1990, с. 8-26]. Так, наприклад, у фрагменті віршу “Song of myself” #6 видатної збірки Уолта Уїтмена “Листя трави” РП What + Noun маркують питання про якість, ознаку або властивість предмету чи особи:

*A child said, **What is the grass?** fetching it to me with full hands;*

***How could I answer the child?** . . . I do not know what it is any more than he.*

I guess it must be the flag of my disposition, out of hopeful green stuff woven.

Or I guess it is the handkerchief of the Lord,

A scented gift and remembrancer designedly dropped,

*Bearing the owner's name someway in the corners, that we may see and remark, and say **Whose?***

Or I guess the grass is itself a child. . . .the produced babe of the vegetation.

Or I guess it is a uniform hieroglyphic,

And it means, Sprouting alike in broad zones and narrow zones,

Growing among black folks as among white,

Kanuck, Tuckahoe, Congressman, Cuff, I give them the same, I receive them the same.

And now it seems to me the beautiful uncut hair of graves (W. Whitman “Song of myself”, p. 56).

Головна мета прагматично-орієнтованого підходу до аналізу РП в тексті, полягає у виявленні їхнього емоційно-прагматичного потенціалу. Попри те, що комунікативно-прагматичний вимір художніх текстів і сучасної американської поезії зокрема неодноразово ставав об'єктом дослідницької уваги, їхня прагматична характеристика ще не набула достатнього висвітлення. З'ясування прагматичної ролі та місця риторичного питання в поетичному тексті уможлиблює адекватну інтерпретацію речень і сприяє виявленню прихованих смислів.

Прагматична мета використання адресантом власне-риторичного питання полягає в посиленні їх впливу на адресата порівняно до синонімічних оповідальних висловлювань. За допомогою власне-риторичного питання автор приваблює читача до розумового і мовленнєво-творчого процесу, надаючи йому більш активної ролі у комунікації та сприяє кращому засвоєнню повідомлення [Дашкова 2013, с. 38].

Прагматичне трактування терміну “риторичне питання” передбачає мовну форму, яка використовується під час реалізації дискурсу для вираження різних ілокуцій. У статті, слідом за Безуглою Л.Р., ми наголошуємо, що це є форма для вираження різних типів імпліцитних мовленнєвих актів [Безугла 2009, с. 78].

У лінгвістичній літературі зустрічаються різні визначення прагматики, однак принципових розбіжностей у трактуванні цього поняття не існує, тому що всі визначення враховують фактор впливу мовних одиниць на учасників акту комунікації (В. Г. Гак, Г. П. Грайс, В.З. Дем'янков та ін.). Тож, спираючись на визначення С. Левінсона, визначаємо прагматику як контекстно зумовлені, дискурсивні, прагматичні значення мовних об'єктів, що використовуються в комунікації [Сусов 2009, с. 46].

У мовленнєвому спілкуванні відбувається контакт двох суб'єктів, які виконують свої комунікативні ролі: адресанта (мовця або того, хто пише) та адресата (того, хто слухає або того, хто читає). Адресант виконує домінуючу роль та створює об'єкт, який він пропонує адресату. Саме об'єкт, тобто висловлення, є прагматичним феноменом, у якому закладена певна комунікативна інтенція. Адресат повинен не тільки сприймати висловлення, але й виконувати його змістову інтерпретацію, тобто виявляти авторські інтенції. Коли адресант створює висловлення, він водночас формує навколо себе комунікативно-прагматичний простір, центром цього енергетичного поля є сам автор. Саме автор висловлення тут та зараз наділяє його комунікативною енергією, та реалізує за його допомогою свої наміри. З роллю мовця в усній комунікації співвідноситься роль того, хто пише, якщо мова йде про письмове мовлення, художнє та поетичне, зокрема. Структура комунікації є спільною для обох ролей: суб'єкт та об'єкт діяльності, мета діяльності, мотив, спосіб (вербальний), результат. Той, хто пише, так само є центром створеного ним комунікативно-прагматичного поля, та виокремлює також адресата свого повідомлення, тобто читача, який виражається імпліцитно або експліцитно займенником “*you*” та різними типами звертань.

Поетичний текст – є особливим типом спілкування, у якому комуніканти незнайомі особисто і знаходяться у різних часових та просторових межах.

Одним з прагматичних завдань є створення типології мовленнєвих актів. Цій проблемі присвячені роботи багатьох дослідників (В.Г. Гак, Г.Г. Поцепцов, Д. Вундерліх, Дж. Р. Серль, Дж. Остін, Т. Баллмер, О. І. Беляєва), хоча загального опису типів мовленнєвих актів досі не існує.

Мова, а в нашому випадку поетичний текст, стає безпосереднім зряддям адресанта в здійсненні його задумів. В мовленнєвому акті директив, як і в будь-якому іншому, слідом за Дж. Остіном, виділяємо 3 рівні: локутивний, ілокутивний та перлокутивний. Локутивний рівень – це вимова висловлення, що має фонетичну, лексико-граматичну та семантичну структуру. Іллокутивний – забезпечує не тільки вказівку на значення пропозиції, але й на комунікативну мету автора цього висловлення. Перлокутивний рівень послуговує навмисному впливу на адресата, досягненню певного результату, тобто вплив на настрої, плани, бажання та волю адресата.

Прагматично-функціональний аналіз у нашому дослідженні виявив такі функції РП: апелятивну та фатичну (контактотвірну).

Поетична комунікація відбувається не тільки для передачі інформації, а й для надання визначеного впливу на інших людей. Іншими словами, передача інформації – не самоціль, а спосіб зміни ділянок когнітивної картини світу читача з метою надання впливу. Апелятивна функція полягає у тому, що вона сприяє впливу на погляди та установки читача. Шляхом застосування стилістичних засобів автор апелює до внутрішнього світу читача (почуттів та знань), аргументує свою точку зору та маніпулює його свідомістю.

У сучасній лінгвістиці вчені поряд з традиційними функціями мови – комунікативною та когнітивною – виділяють апелятивну. На думку К. Бюлера, мова виконує три основні функції: експресивну, апелятивну та репрезентативну, які представляють різні призначення мовленнєвих висловлень: репрезентативна – повідомлення, експресивна – вираження емоцій, апелятивна – спонукання до дії [Бюлер 1993, с. 31]. Апелятивна функція відповідає реципієнту повідомлення (адресату), на якого орієнтується мовець (адресант), намагаючись тим чи іншим шляхом вплинути на адресата, викликати його реакцію. Одним із таких засобів на текстовому рівні постає РП. Поряд із впливом на адресата та спонуканням його до дії, апелятивна функція в поетичному тексті допомагає збуджувати в читачеві додаткові почуття, образи, емоції, що базуються на його власному життєвому досвіді, ерудиції, світогляді.

Уолт Уїтмен по праву вважається “батьком вільного вірша”: верлібр для нього – спосіб вираження особливого, уїтменівського, погляду на світ і одночасно – сам цей світ очима поета. Для прикладу наведемо рядки з вірша “*To think of time*” (*Leaves of Grass*), book XXIX.1:

*To think of time – of all that retrospection,
To think of to-day, and the ages continued henceforward.
Have you guess'd you yourself would not continue?
Have you dreaded these earth-beetles?
Have you fear'd the future would be nothing to you?
Is to-day nothing? is the beginningless past nothing?
If the future is nothing they are just as surely nothing.
To think that the sun rose in the east—that men and women were
flexible, real, alive – that every thing was alive,
To think that you and I did not see, feel, think, nor bear our part,
To think that we are now here and bear our part.*

(W. Whitman “ To think of time ”, p. 488).

Вірш дуже емоційний: задаються письменником питання, які вже припускають відповідь. РП “*Is to-day nothing? Is the beginningless past nothing?*” – спекотне твердження величезною, безцінною і незрозумілою значущості не тільки для часів У. Уїтмена, а й сьогодення. Жодна стверджувальна пропозиція не скаже більше, ніж це коротке питання. Прийом РП досить часто зустрічається в творах американського поета. Це свідчить ще й про те, що У. Уїтмен, у такий спосіб, підтримує “живе” спілкування з читачем: йому мало просто сказати, він повинен бути почутий. І все-таки РП Уїтмена – це не питання без відповіді, а скоріше питання з безліччю можливих відповідей, включаючи авторський. Відповідь – у наступній частині вірша: “*If the future is nothing they are just as surely nothing*”. Отже, для затвердження Уїтмен використовує риторичне питання. Більш того, він будує логічний ланцюжок: майбутнього (“future”) немає (“nothing”) тільки в тому випадку, якщо не існує справжнього to-day, і минулого (“beginningless past”). Але ж ми знаємо, що вони є. Так значить, і майбутнє існує нарівні з ними. Остання частина – сама емоційна: ці рядки в минулому часі (Past Simple). Символ сонця, встає на сході – символ життя, і самого “живого життя”. Ця жвавість життя відображена в наступному рядку: *flexible, real, alive – that everything was alive* (“гнучкі, справжні, живі”). Люди були справжні: і живі, але не тільки вони – все було живе. Уїтмен використовує ряд дієслів: *see, fell, think, bear a part*, котрі метафорично позначають життя. Варто відзначити, що слово *life* (“життя”) Уїтмен протягом усього вірша не вживає, а тільки дає цьому поняттю (*life*) асоціативні характеристики. Це теж одна з особливостей Уїтменівського віршованого стилю: поет намагається залучити читача до роздумів про світ, але при цьому залишає йому свободу зрозуміти самому те, що поет “зашифрував” в рядках вірша. Заключний рядок – про сьогодення: “*we are now here, and bear our part!*”. Тут важливо не тільки “зараз”, але і “тут” – *here*. Таким чином, ми бачимо, як простір і час зливаються в одне (так само, як і в рядку: “*the sun rose in the east*”). При розгляді навіть цих рядків вірша стає ясна позиція поета: час нескінченний, у нього немає початку, воно складається з цього, минулого і майбутнього, але водночас ці три компонента – одне неподільне ціле. Більш того, вчора, сьогодні і завтра не просто є, вони цінні, цінні кожному, кожен прояв життя (в просторі та в часі). Обрана Уїтменом форма вірша – найкраще вираження його позиції. Таким чином, ми бачимо, що верлібр Уїтмена – це не тільки відображення побаченого письменником світу, а сам світ, що існує за особливими законами.

Все більший інтерес викликає фатична метакомунікативна функція мови, досліджена у вітчизняній лінгвістиці Г.Г. Почепцовим, Т.Д. Чхетіані, І.С. Шевченко, Ю.В. Матюхіною, Ю.В. Косенко та актуалізована за допомогою спеціально призначених для цього засобів мовлення. У фокусі нашого дослідження знаходяться РП, що реалізують найбільш характерний для англomовного віршованого мовлення вид структурно-смыслового зв'язку реплік співрозмовників. Це – риторичні питання, призначення яких полягає у встановленні, підтримуванні й завершенні мовленнєвого контакту як системи зв'язків акустичного, психологічного та соціально-етикетного характеру, що забезпечує успішний перебіг процесу комунікації.

В історії вивчення образних засобів фатичній функції образності приписувалася провідна роль. Фатична функція має на меті сприяти зрозумілості поетичного тексту якомога більшій кількості людей. Поетичний текст завжди просякнутий особливостями свого часу, фобіями та перверсіями, упередженнями та дискурсивним мисленням.

Фатична функція пов'язана з реалізацією стратегії встановлення гармонійних відносин. Гармонізація спілкування відбувається з метою послаблення психологічної напруженості та зближення автора і читача. Послаблення напруженості досягається шляхом залучення уваги читача до лексем, що віддзеркалюють іншу тематику.

Функціонально-прагматичний підхід вимагає чіткого відмежування РП як синтаксичного поняття з властивими для нього формальними ознаками від семантичної категорії питання як висловлення, що є запитом, інформації (О.В. Падучева). РП – структура, пристосована для вираження запиту інформації. В семантичному аспекті питання – це висловлення з формальними ознаками РП, що містить запит інформації або ж передає інші значення (незапиту інформації). Саме такими є РП, що втратили сему запиту інформації та реалізують вторинну функцію питання – контактну (фатичну).

Слідуючи традиції вільного вірша Уолта Уїтмена, Карл Сендберг вміло використовує зміни ритмічного малюнка. Тонко відмежовуючи стилістичні шари, він добивається великої образотворчої сили, особливої образності, що дозволяє передавати нюанси людських сприйнять. У вірші “Threes” поет вітав Жовтневу революцію: “*and out of great Russia came three dusky syllables workmen took guns and went out to die for: Bread, Peace, Land*” (З великої Росії прийшли три слова суворих і робочі взяли зброю і пішли вмирати за: Хліб, Мир, Землю):

*I was a boy when I heard three red words
a thousand Frenchmen died in the streets
for: Liberty, Equality, Fraternity - I asked
why men die for words.
I was older; men with mustaches, sideburns
lilacs, told me the high golden words are:
Mother, Home and Heaven-other older men with
face decorations said: God, Duty, Immortality
-they sang these threes slow from deep lungs.
Years ticked off their say-so on the great clocks
of doom and damnation, soup and nuts: meteors flashed
their say-so: and out of great Russia came three
dusky syllables workmen took guns and went out to die
for: Bread, Peace, Land.
And I met a marine of the U.S.A., a leatherneck with
a girl on his knee for a memory in ports circling the
earth and he said: tell me how to say three things
and I always get by-gimme a plate of ham and eggs-
how much?-and-do you love me, kid?*

Слова “*three red words*” – символ страждання, мужності, могутності, справедливості в даному вірші. Тут червоний колір набуває певної агресії, стаючи символом почуттів, війни, жертви, сили. Червоний колір як символ крові він часто використовувався у військовій символіці.

Liberty (Свобода) – символ (синонім) духовного розкріпачення людини. Свобода, як і “похідні” від неї рівність, братерство, прикрашає знамена більшості соціальних революцій, а також державних переворотів, які знає історія світової цивілізації.

Мрією людства завжди залишалося бажання вибудувати абсолютно вільну державу, вільну від насильства, людської заздрості, злості, громадських гримас. За допомогою обраного риторичного питання “*I asked why men die for words*” – письменник пропонує

замислитися читачеві над суттю того, що відбувається, занурити читача в інший світ, передати почуття, емоції та й взагалі поринути до життя того важкого часу.

У вірші Кейта Бартонна "Osama Bin Ladin is dead" РП вжито для передачі іронії та навіть сарказму. Такі РП: "Am I safer today?", "Has hate taken a blow?", "Is peace safer today?", "What is it mine to do?" у цьому тексті виконують не лише апелятивну функцію, а й сугестивну. Спостерігаємо сугестивний вплив на підсвідомість читача шляхом використання РП. Автор передає інформацію імпліцитно, переносить в інший, нереальний, ілюзорний світ та наче навіює читачеві своє ставлення до події. Кожна строфа речення закінчується на РП:

Osama Bin Ladin is Dead
Osama Bin Ladin is dead.
Our forces took him out,
The bogey man, eliminated,
The monster exterminated.
We finally killed the demon.
Osama Bin Ladin is dead.
Am I safer today?
Osama Bin Ladin is dead.
We have his body, his DNA,
the bloody history of his perfidy.
but before he was the bogey man,
he was someone's baby, attempted hero
Osama Bin Ladin is dead.
Has hate taken a blow?
Osama Bin Ladin is dead.
How much difference one life?
What if Hitler's been assassinated
before Kristallnacht, if Dr. King
had lived to give the invocation
at President Obama's innauguration?
Is peace safer today?
Osama Bin Ladin is dead.
What child in what land today
does hate set on monster's path?
What is it mine to do?
What is it mine to say?
What do I need to know to help
respectful understanding grow?

РП: "Am I safer today?", "Is peace safer today?" вміщують підтвердження у формі питань, які не потребують відповіді. В даному прикладі вживання питальної форми уможливорює апеляцію до читача. Автор не сумнівається в тому, що на його питання може бути дана тільки одна відповідь, яка читачеві надається домислити з тим щоб ця відповідь, вірніше підказаний висновок, став його власним переконанням.

Висновки. Таким чином ми можемо зазначити, що у поетичних текстах різних літературних напрямів РП характеризуються домінуванням певної функції. Так, у віршах У. Уїтмена вони виконують апелятивну функцію, а в текстах Кейта Бартонна РП властива не лише апелятивна, а й сугестивна функція. Автор наче навіює читачеві своє ставлення до подій, емоції та почуття. Слідуючи традиції вільного вірша Уолта Уїтмена, Карл Сендберг вмело використовує зміни ритмічного малюнка. На основі функціонально-прагматичного підходу ми розділяємо РП на такі функції: апелятивну та фатичну. Апелятивна функція

полягає у тому, що вона сприяє впливу на погляди та установки читача, а фатична функція сприяє зрозумілості поетичного тексту якомога більшій кількості людей.

Незважаючи на те, що комунікативно-прагматичний вимір художніх текстів і сучасної американської поезії зокрема неодноразово ставав об'єктом дослідницької уваги, їхня прагматична характеристика ще не набула достатнього висвітлення. З'ясування прагматичної ролі та місця риторичного питання в поетичному тексті уможлиблює адекватну інтерпретацію речень і сприяє виявленню прихованих смислів.

Перспективи подальшого дослідження вбачаються у встановленні текстотвірної і композиційної функції в поетичному мовленні.

Література

- Безугла Л.Р. Риторичні запитання як імпліцитні мовленнєві акти / Л.Р. Безугла // Вісн.Харк.нац.ун-ту ім. В.Н. Каразіна. – 2009. – №866. – С. 77 – 84.
- Бюлер К.Л. Теория языка. Репрезентативная функция / К.Л. Бюлер. – М., 1993. – 230 с.
- Дашкова Ю.С. Риторический вопрос в структуре аргументативного высказывания / Дашкова Светлана // Вестник КемТУ. – 2013. – № 2(54). – Т.2. – С.38.
- Касевич В. Б. Язык и знание.Текст. / Касевич В. Б. // Язык и структура знания. – М., 1990. – С. 8 –26.
- Колшанский Г. В. Контекстная семантика / Колшанский Г. В. – М.: Наука, 1980. – 148 с.
- Лотман Ю.М. Внутри мыслящих миров // Семиосфера / Лотман Ю.М. – С.-Петербург: Искусство, 2000. – С. 150-391.
- Палійчук А.Л. Наративний код інтимізації (на матеріалі англomовного художнього дискурсу): дис. ... на здобуття наук. ступеня, канд.філол.наук: 10.02.04 “Германські мови” / Анна Леонардівна Палійчук. – Луцьк, 2011. – 253 с.
- Сусов И.П. Лингвистическая прагматика / Иван Павлович Сусов. – Винница: Нова Книга, 2009. – 272 с.
- Walt Whitman Leaves of Grass A / W.Whitman //An electronic classics series publication. – The Pennsylvania State University, 2007-2013. – 674 p.